

Гайденко С.М., асистент кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Гайденко С.М. Економетричне моделювання показників функціонування підприємств житлово-комунального господарства. Статтю присвячено питанням теоретичного обґрунтування та практичного впровадження економетричного інструментарію для моделювання показників функціонування підприємств житлово-комунального господарства в умовах кризи для оцінки платоспроможності споживачів послуг. Визначено основні показники, що впливають на формування доходів підприємств. Запропоновано економетричну модель, що оцінює зв'язки між рівнем оплати населення за житлово-комунальні послуги та показниками впливу. Визначено напрями забезпечення фінансування розвитку підприємств житлово-комунального господарства, які характеризуються технічним переоснащенням, трансформацією та організацією їх управління. Обґрунтовано формування та реалізацію стратегії розвитку підприємств житлово-комунального господарства.

Ключові слова: підприємство, розвиток, стратегія, платоспроможність, споживачі послуг, економетричне моделювання.

Гайденко С.Н. Эконометрическое моделирование показателей функционирования предприятий жилищно-коммунального хозяйства. Статья посвящена вопросам теоретического обоснования и практического внедрения эконометрического инструментария для моделирования показателей функционирования предприятий жилищно-коммунального хозяйства в условиях кризиса платежеспособности потребителей услуг. Определены основные показатели, влияющие на формирование доходов предприятий. Предложена эконометрическая модель, которая оценивает связи между уровнем оплаты населения за жилищно-коммунальные услуги и показателями влияния. Определены направления обеспечения финансирования развития предприятий жилищно-коммунального хозяйства, характеризующиеся техническим переоснащением, трансформацией и организацией их управления. Обоснованы формирование и реализация стратегии развития предприятий жилищно-коммунального хозяйства.

Ключевые слова: предприятие, развитие, стратегия, платежеспособность, потребители услуг, эконометрическое моделирование.

Gaydenko S.N. Econometric modeling performance of the housing and communal services. Article is devoted to theoretical basis and practical implementation of econometric tools for modeling performance of the business Housing in a crisis of solvency consumers. The main parameters affecting income generation enterprises. A econometric model that evaluates links between the level of payment for public utility services and performance impact. The ways of funding the development of housing and communal services, which are characterized by technical re-organization and transformation of governance. Grounded forming and implementing business development strategies Housing.

Keywords: enterprise development strategy, solvency, consumers of services, econometric modeling.

Постановка проблеми. Діяльність підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ) України нині характеризується процесами, які пов'язані з відсутністю стабільного розвитку, низькою результативністю діяльності, неналежним технічним станом обладнання, недостатнім рівнем реалізації програм розвитку та низьким рівнем оплати послуг споживачами, що призвело до збитковості та кризового фінансового стану. У програмах розвитку, що виносяться на розгляд та реалізуються на сучасних підприємствах житлово-комунального господарства, недостатньо відображено проблеми високого рівня заборгованості за житлово-комунальні послуги,

хоча це є основною проблемою функціонування підприємств ЖКГ. Для подальшого розвитку та стабільної діяльності підприємств ЖКГ слід приділити увагу дослідженню факторів впливу на формування їх фінансового результату та можливостей їх розвитку, що пов'язано з чіткою конкретизацією поняття «формування стратегії розвитку підприємства».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення розвитку підприємств житлово-комунального господарства вирішуються в роботах вітчизняних і зарубіжних учених: А.Е. Ачкасова, В.М. Бабаєва, П.Т. Бубенка, Н.В. Васильєвої, З.В. Герасимчука, В.М. Геєця, С.І. Дорогунцова,

О.В. Димченко, В.І. Логвиненка, Т.М. Качали, А.В. Крушевського, Ю.М. Манцевича, В.О. Онищенко, С.Ш. Останіної та ін. Теоретико-методичні положення щодо розроблення й упровадження стратегії обґрунтовано в дослідженнях З.С. Варналія, М.І. Долішнього, Г.П. Домбровської, Т.В. Момот, Г.В. Назарової, І.М. Писаревського, В.І. Сергієнка [1–4].

У дослідженнях науковців і фахівців обґрунтовано теоретико-методологічні положення щодо розроблення стратегії розвитку підприємств житлово-комунального господарства. Водночас залишаються невирішеними питання щодо реалізації стратегії на житлово-комунальних підприємствах, розроблення відповідних механізмів її впровадження, враховуючи особливості взаємодії із споживачами, поставальниками, державними органами влади та зацікавленими особами та ін. [1; 2].

Постановка завдання. Метою статті є визначення напрямів фінансування розвитку підприємств житлово-комунального господарства та обґрунтування використання економетричного моделювання їх функціонування щодо забезпечення реалізації стратегії розвитку.

Виклад основних результатів. В умовах перманентних трансформацій та впливу наслідків фінансово-економічної кризи забезпечення поступального розвитку підприємств житлово-комунальної сфери – одне з важливих соціально орієнтованих питань, вирішення якого потребує здійснення узгоджених дій. Результати діяльності житлово-комунальної сфери в господарському комплексі України значною мірою визначають соціально-економічні показники розвитку суспільства, оскільки житлово-комунальне господарство створює необхідні умови для повноцінного життя та діяльності населення як головної продуктивної сили суспільства [3].

Для забезпечення ефективності та результативності управління підприємствами житлово-комунального господарства особливо актуальною є оптимізація управління відношеннями між виробниками та споживачами послуг.

На підприємствах житлово-комунального господарства для зростання ефективності та результативності управління пропонується забезпечити активне впровадження й реалізацію положень стратегії розвитку під час здійснення відповідної трансформації системи управління. Більшість напрямів забезпечення фінансування розвитку підприємств житлово-комунального господарства характеризується технічним переоснащенням, трансформацією та організацією їх управління, нормативно-правового і науково-технічного переоснащення. Проте охарактеризовані напрями мають узагальнений характер і не визначають конкретних заходів щодо забезпечення беззбиткового функціонування підприємств ЖКГ.

Для реалізації напрямів розвитку житлово-комунального господарства регіонів України визначено

джерела фінансування: кошти державного бюджету, кошти місцевого бюджету, кошти підприємств та населення, інші джерела. Найбільшим джерелом фінансування напрямів функціонування й розвитку житлово-комунального господарства є кошти місцевого бюджету (36,2%). Водночас у сучасних умовах формування цього джерела в Україні характеризується проблемними аспектами, пов'язаними з їх обмеженістю, можливістю їх використання, залежністю від центральних органів влади, бюрократизмом, корупцією та ін.

Іншим важливим джерелом фінансування напрямів функціонування й розвитку житлово-комунального господарства є кошти підприємств (29,4%). Проте реалізація представлених програм за рахунок коштів житлово-комунальних підприємств також характеризується проблемами, пов'язаними з обмеженістю цих коштів і низькою результативністю їх функціонування. У рамках реалізації представлених напрямів запропоновані інші джерела, визначення яких, виходячи із особливостей функціонування та результативності житлово-комунального господарства, є досить проблематичним. На жаль, за рахунок коштів державного бюджету заплановано фінансування в обсягах 10,1% від загальної суми відповідних джерел. Це свідчить про те, що державні органи влади, з одного боку, намагаються децентралізувати джерела фінансування і напрями реалізації програм розвитку житлово-комунального господарства. З іншого боку, держава під час вирішення глибоких проблем і диспропорцій у сфері житлово-комунального господарства знижує рівень власної відповідальності та переорієнтовує її на інших осіб, які функціонують у цій сфері.

Під час забезпечення розвитку житлово-комунального господарства необхідно визначити рівень реалізації державних цільових програм. Ураховуючи результати аналізу, слід зазначити, що рівень реалізації загальнодержавних цільових програм розвитку житлово-комунального господарства становить 73%, що свідчить про посередній рівень їх реалізації.

Ураховуючи накопичені проблеми минулих років, такий рівень не забезпечує розвиток, а навпаки, лише дає змогу реагувати на поточні проблемні аспекти. Серед представлених державних цільових програм пріоритетними є Комплексна державна програма енергозбереження України, Програма поводження з твердими побутовими відходами. Це пов'язано з тим, що в сучасних умовах для підвищення результативності функціонування підприємств житлово-комунального господарства в контексті його розвитку необхідно здійснювати відповідні напрями енергозбереження.

На загальнодержавний рівень вийшли екологічні проблеми, пов'язані із накопиченням твердих відходів, що потребує здійснення відповідних заходів, зокрема побудову комплексів з їх переробки. Проте

на реалізацію представлених державних цільових програм припадає всього 3,3% від загальних витрат, що свідчить про низький рівень фінансування цих заходів, знижує ефективність та результативність цих програм, що негативно впливає на розвиток підприємств житлово-комунального господарства.

Таким чином, формування та реалізація стратегії розвитку підприємств житлово-комунального господарства зумовлені необхідністю: забезпечення зростання якості наданих житлово-комунальних послуг; подолання критичного водопровідно-каналізаційних та теплових джерел мереж; забезпечення зростання технічного стану підприємств зі збору, вивезення та переробки твердих відходів; будівництва й модернізації підприємств житлово-комунального господарства, контролю над забезпеченням якості наданих послуг; зростання ефективності управління підприємствами житлово-комунального господарства; забезпечення екологічної безпеки на основі розвитку підприємств житлово-комунального господарства; трансформації недосконалої тарифної та цінової політики у сфері житлово-комунального комплексу; збільшення мотиваційного складника та престижності праці робітників; низькою результативністю та ефективністю діяльності підприємств ЖКГ; забезпечення ефективності взаємодії зі споживачами і партнерами відповідних підприємств; зростання рівня інкасації дебіторської заборгованості на підприємствах житлово-комунального комплексу та ін.

Для характеристики напрямів та ефективності функціонування підприємств ЖКГ застосовуються відповідні показники. Зокрема, для фінансування цих підприємств велике значення має показник, що визначає стан та тенденції оплати населенням за житлово-комунальні послуги (рис. 1).

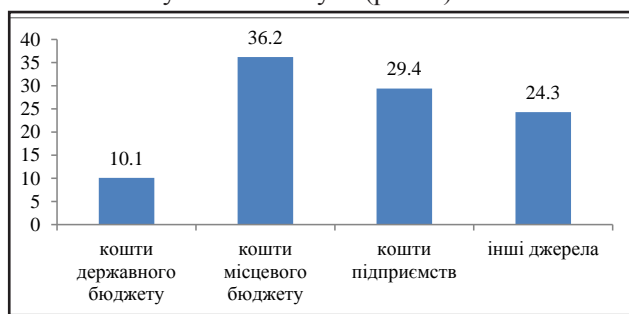

Рис. 1. Питома вага витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарств, %

Окрім того, для характеристики діяльності підприємств житлово-комунального господарства застосовуються також:

- показник заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги;
- індекс реальної заробітної плати за регіонами, % до переднього місяця;

– індекс споживчих цін (тарифів) за надані послуги із забезпечення житла, водопостачання, електроенергії, газопостачання за регіонами та ін.;

– питома вага підприємств, які отримали позитивний фінансовий результат. За останні п'ять років у регіонах України питома вага підприємств, які отримали прибуток, становить від 50% до 70%, що свідчить про суттєвий рівень прибутковості функціонування суб'єктів господарювання. Використання цього показника під час економетричного моделювання впливу показників на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги зумовлене тим, що саме розвиток суб'єктів господарювання дає змогу створити підґрунтя для забезпечення стабільної та повної оплати за житлово-комунальні послуги;

– рівень безробіття населення працездатного віку;

– загальний коефіцієнт природного приросту (скорочення) в регіонах; питома вага витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарств. За 13 років динаміка питомої ваги витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарства мала хвилеподібну тенденцію, де періоди зростання змінювалися періодами зниження. Водночас ці зміни були незначними і варіювалися від 6,4% до 9,2%. Представлені коливання переважно зумовлені зростанням вартості житлово-комунальних послуг;

– рівень відшкодування за затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги.

На основі дослідження встановлено, що рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги (за регіонами України) характеризує певні диспропорції та дисбаланси, що виникають у погашенні встановленими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги. Зокрема, для населення в жодному з регіонів України вони не відповідають фактичній собівартості, що зумовлено привалюванням соціального складника тарифу над економічним.

Представлені показники характеризують територіальні особливості та напрями розвитку житлово-комунального господарства.

Для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками функціонування підприємств ЖКГ запропоновано етапи економетричного моделювання (рис. 2).

Одним із важливих етапів процесу економетричного моделювання показників функціонування підприємств ЖКГ є формування інформаційно-аналітичного забезпечення, оскільки воно створює підґрунтя для отримання повних і достовірних даних, на основі яких установлюються відповідні причинно-наслідкові зв'язки і приймаються обґрунтовані управлінські рішення.

На етапі обробки сформованого інформаційно-аналітичного забезпечення використовуються такі

показники, як: середнє значення вибірки даних спостережень щодо показників функціонування підприємств житлово-комунального господарства; квадрат значень показників вибірки даних спостережень щодо функціонування підприємств ЖКГ; абсолютний коефіцієнт варіації змінних вибірки; відносний коефіцієнт варіації змінних вибірки; середньоквадратичне відхилення щодо показників вибірки даних спостережень відносно функціонування підприємств ЖКГ; дисперсія.

Будується вибірка даних і визначаються показники, які використовуються під час обробки інформаційно-аналітичного забезпечення. Для встановлення тісноти зв'язку між показниками функціонування підприємств житлово-комунального господарства, які використовуються в економетричному моделюванні, застосовуються коефіцієнти кореляції і детермінації та будується матриця статистики коефіцієнтів парної кореляції між факторами економетричної моделі.

На основі аналізу впливу кожного з визначених показників встановлено, що значення коефіцієнту, визначаючи ступінь впливу між факторами, характеризується як низький, якщо значення коефіцієнту кореляції знаходиться у проміжку від 0 до 0,25, тобто максимально зумовлює зміну залежного фактору від змін незалежних змінних максимум на 25%. Посе-

реднім характеризується вплив, якщо значення варіюється від 0,26 до 0,5. Суттєвим вплив показників визначається, якщо значення коефіцієнту кореляції знаходиться від 0,51 до 0,8. Якщо значення коефіцієнту кореляції наближається до 1, то спільний вплив незалежних факторів на залежну змінну характеризується як значний.

Під час побудови економетричної моделі для проведення подальшого дослідження ступінь впливу незалежних факторів на залежну змінну повинен характеризуватися як суттєвий або значний. У цьому контексті слід указати, що більш точним є коефіцієнт детермінації, який визначається як квадрат коефіцієнта кореляції. Значення представленого показника варіюється від 0 до 1. Коефіцієнт детермінації показує частку дисперсії залежного фактору, зміна якої характеризується побудованою економетричною моделлю та встановленими причинно-наслідковими зв'язками між незалежними факторами і залежною змінною.

Для оцінки адекватності розробленої економетричної моделі використано відповідні показники і критерії. Для отримання найбільш повних і достовірних оцінок коефіцієнтів регресії методом найменших квадратів необхідно створити підґрунтя відповідності, що задовольняють умовам Гаусса-Маркова, які полягають у такому: економетрична

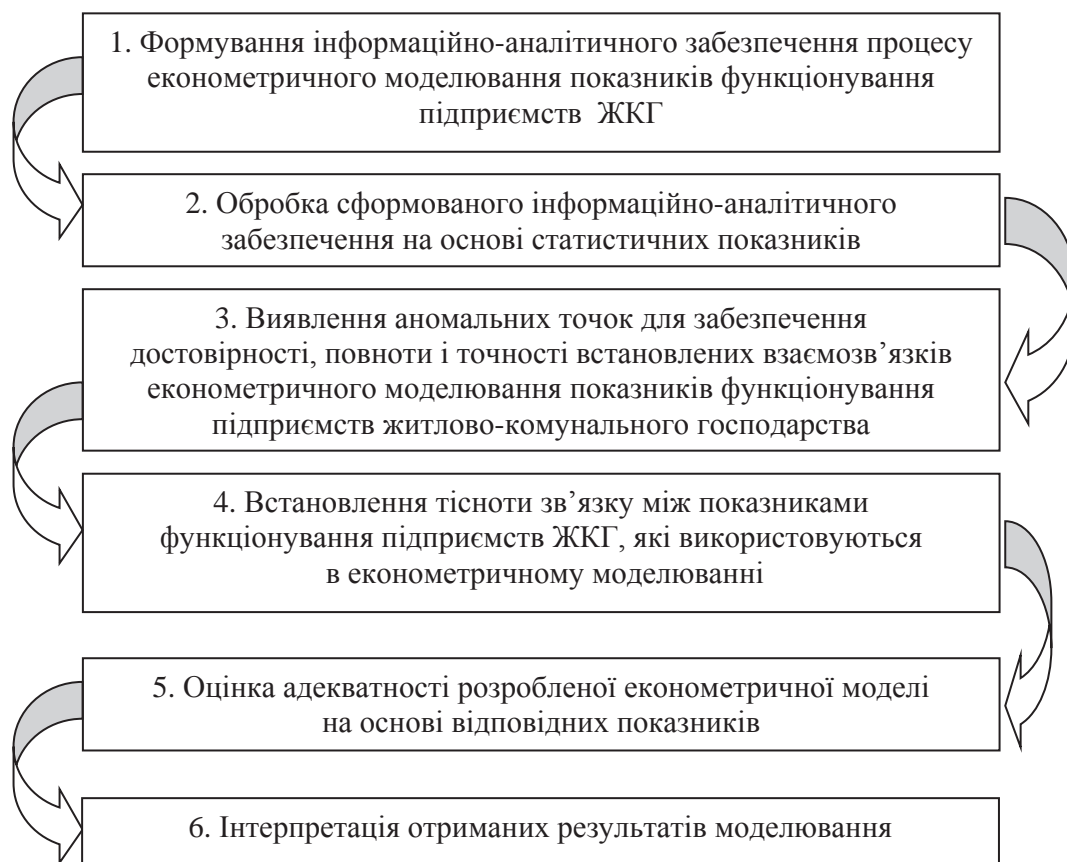

Рис. 2. Етапи економетричного моделювання показників функціонування підприємств житлово-комунального господарства

модель чітко специфікована і має лінійну залежність, що характеризує спільний вплив незалежних факторів на залежну змінну; випадкове відхилення має нульове математичне очікування; дисперсія випадкового члену постійна; помилки різних спостережень незалежні, тобто не мають кореляції один відносно іншого; помилки незалежні від факторів моделі. Ураховуючи запропоновані напрями економетричного моделювання показників, що впливають на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги та відповідні критерії, встановлено причинно-наслідкові зв'язки. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу економетричного моделювання показників функціонування підприємств житлово-комунального господарства сформовано на основі даних Державного комітету статистики, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, підприємств, що здійснюють свою діяльність у цій сфері. Запропонована матриця статистики показників дасть змогу визначати вплив на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги (табл. 1).

На основі матриці статистики встановлено, що найбільший вплив на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги здійснюють показники: показник заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги (коефіцієнт парної кореляції дорівнює -0,86); питома вага витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарств (0,82); рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги за регіонами

України (0,8); індекс реальної заробітної плати, % до переднього місяця (0,79).

Слід зазначити, що серед показників, які суттєво впливають на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги, є такі, які мають високий рівень взаємного зв'язку, що характеризує значний рівень мультиколінеарності та негативно впливає на результативність дослідження: між показником заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги та питомою вагою витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарств коефіцієнт парної кореляції дорівнює 0,89. Тому приймається рішення про виключення показника питомої ваги витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарств із дослідження, оскільки він здійснює менший вплив, аніж показник заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги.

Використовуючи метод поступового включення найбільш впливових факторів в економетричну модель, здійснено її побудову. На першому етапі побудовано модель залежності між рівнем оплати населення за житлово-комунальні послуги ($P_{он}$) і показником заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги ($Z_{он}$):

$$P_{он} = 1,01 - 0,045 \times Z_{он} \quad (1)$$

У цьому процесі для оцінки тісноти зв'язку й адекватності моделі використовуються коефіцієнт парної кореляції та частковий F-критерій Фішера. Коефіцієнт парної кореляції має високе значення – 0,86.

Таблиця 1

Матриця статистики показників, що можуть впливати на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги

	$P_{он}$	$Z_{он}$	$I_{рзн}$	$I_{сц}$	$\Pi_{нр}$	$P_{бн}$	$K_{нр}$	$B_{он}$	$P_{вт}$
$P_{он}$	1,0	-0,86	0,79	-0,54	0,23	-0,67	0,32	0,82	0,8
$Z_{он}$	-0,86	1,0	-0,52	0,42	0,12	0,67	0,16	0,89	-0,67
$I_{рзн}$	0,79	-0,52	1,0	0,45	0,16	0,65	0,22	0,71	0,58
$I_{сц}$	-0,54	0,42	0,45	1,0	0,53	-0,37	0,16	0,26	0,32
$\Pi_{нр}$	0,23	0,12	0,16	0,53	1,0	-0,22	0,17	0,31	0,39
$P_{бн}$	-0,67	0,67	0,65	-0,37	-0,22	1,0	0,13	-0,26	-0,32
$K_{нр}$	0,32	0,16	0,22	0,16	0,17	0,13	1,0	0,19	0,17
$B_{он}$	0,82	0,89	0,71	0,26	0,31	-0,26	0,19	1,0	0,65
$P_{вт}$	0,8	-0,65	0,58	0,32	0,39	-0,32	0,17	0,65	1,0

$P_{он}$ – рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги відповідно регіонів України;

$Z_{он}$ – показник заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги;

$I_{рзн}$ – індекс реальної заробітної плати за регіонами, % до переднього місяця;

$I_{сц}$ – індекс споживчих цін за надані послуги із забезпечення житла, водопостачання, електроенергії, газопостачання за регіонами та ін.;

$\Pi_{нр}$ – питома вага підприємств, які отримали позитивний фінансовий результат;

$P_{бн}$ – рівень безробіття населення працездатного віку;

$K_{нр}$ – загальний коефіцієнт природного приросту (скорочення) у регіонах;

$B_{он}$ – питома вага витрат на оплату житла, комунальних послуг у сукупних витратах домогосподарств;

$P_{вт}$ – рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги по регіонах України.

Визначений частковий F-критерій Фішера (12,36) значно перевищує його табличне значення (3,96).

Далі в розроблену модель включається наступний за впливом фактор – рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги:

$$P_{он} = 0,98 - 0,041 \times Z_{он} + 0,032 \times P_{ем}. \quad (2)$$

Коефіцієнт множинної кореляції для представленої моделі дорівнює 0,89, визначений частковий F-критерій Фішера (10,6) значно перевищує його табличне значення (3,11).

Оскільки спостерігається зростання коефіцієнта кореляції і розрахований частковий F-критерій Фішера перевищує його табличне значення, то продовжуємо включати наступний фактор – індекс реальної заробітної плати за регіонами, % до переднього місяця:

$$P_{он} = 0,97 - 0,039 \times Z_{он} + 0,026 \times P_{ем} + 0,011 \times I_{рзн}. \quad (3)$$

У представлену економетричну модель більше не включаються фактори, оскільки виявлено показники, які здійснюють найбільший вплив на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги. Показники, що характеризують тісноту зв'язку між факторами та адекватність моделі, представлено в табл. 2.

Отже, у результаті дослідження встановлено, що спільний вплив факторів (показника заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги ($Z_{он}$), рівня відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги ($P_{ем}$), індекс реальної заробітної плати, у % до переднього місяця ($I_{рзн}$)) на результуючий показник має суттєве значення і на 83% (значення коефіцієнта детермінації) зумовлює зміну рівня оплати населення за житлово-комунальні послуги ($P_{он}$).

Рівень мультиколінеарності між незалежними факторами характеризується як помірний або низький, про що свідчать відповідні значення коефіцієнтів парної кореляції. Розраховане значення F-критерію Фішера (8,36) перевищує його табличне значення (2,72), що вказує на суттєвість установлених зв'язків між факторами моделі. Розрахункове значення t-критерію Стьюдента для факторів моделі перевищує їх табличні значення, що підтверджує значущість коефіцієнтів кореляції і встановлених причинно-наслідкових зв'язків.

Розрахункове значення коефіцієнту рангової кореляції менше, ніж його табличне значення, що свідчить про однорідність розподілу даних (гомоскедастичність). Визначений критерій Дарбіна-Уотсона знаходиться в діапазоні, де відсутня автокореляція залишків. Отже, за результатами визначення представлених показників та критеріїв можна стверджувати, що розроблена модель є адекватною і характеризує встановлені причинно-наслідкові зв'язки між факторами.

На основі дослідження визначено, що на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги ($P_{он}$) здійснюють спільний вплив показник заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги ($Z_{он}$), рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги ($P_{ем}$), індекс реальної заробітної плати, у % до переднього місяця ($I_{рзн}$). Представлена модель характеризує особливості функціонування підприємств житлово-комунального господарства на макро- або мезорівні і дає змогу розробити пропозиції і заходи щодо зростання рівня оплати населення за житлово-комунальні послуги.

Інтерпретуючи отримані на основі моделі зв'язки встановлено, що за відсутності впливу інших факторів рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги має суттєве значення (97%). Також спо-

Таблиця 2

Показники, що характеризують тісноту зв'язку між факторами та адекватність моделі

Показники та критерії	Розрахункове (фактичне) значення	Табличне значення
Коефіцієнт множинної кореляції	0,91	
Коефіцієнт детермінації	0,83	
Рівень мультиколінеарності між незалежними змінними	низька або помірна	
F-критерій Фішера	8,36	2,72
– критерій Стьюдента: постійний параметр	4,26	1,98
показник заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги ($Z_{он}$)	4,12	1,98
рівень відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги ($P_{ем}$)	3,65	1,98
індекс реальної заробітної плати за регіонами, у % до переднього місяця ($I_{рзн}$)	3,12	1,98
Коефіцієнт рангової кореляції	1,14	1,98
Критерій Дарбіна-Уотсона	1,42	Верхня межа – 1,26 Нижня межа – 1,62

стерігається не повне погашення населенням житлово-комунальних послуг, що негативно впливає на розвиток підприємств житлово-комунального господарства.

Висновки. Таким чином, у результаті дослідження впливу на рівень оплати населення за житлово-комунальні послуги показника заборгованості населення з оплати за житлово-комунальні послуги, рівня відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги, індексу реальної заробітної плати, у % до переднього місяця запропоновано заходи, спрямовані на: погашення поточних послуг та заборгованостей минулих років, що забезпечує

своєчасне надходження грошових коштів на підприємства житлово-комунального господарства; реалізацію інформаційної політики щодо комунікацій підприємств житлово-комунального господарства зі споживачами відповідних послуг відносно погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги, забезпечення високого рівня взаємодії та партнерських відносин між споживачами і комунальними підприємствами; розроблення пропозицій щодо забезпечення оптимального рівня відшкодування затвердженими тарифами фактичної собівартості за житлово-комунальні послуги з урахуванням інтересів відповідних підприємств і споживачів цих послуг.

Список літератури:

1. Аніскін Ю.П. Управління корпоративними змінами по критерію стійкості : [монографія] / Ю.П. Аніскін. – М. : Омега-Л, 2009. – 404 с.
2. Бабаєв В.М. Управління міським господарством: теоретичні та прикладні аспекти : [монографія] / В.М. Бабаєв. – Х. : Магістр, 2004. – 204 с.
3. Герасимчук З.В. Організаційно-економічний механізм функціонування житлово-комунального господарства / З.В. Герасимчук, К.О. Витришук // Економічний форум. – 2011. – Вип. 4.
4. Качала Т.М. Розвиток ринкових механізмів і створення здорової конкуренції в житлово-комунальній сфері в регіонах України / Т.М. Качала // Економічна теорія та економічна історія. – 2009. – Вип. 6(23). – Ч. 1.

УДК 338.242.2

Гура О.Л., к. е. н., доцент, директор
*Одеський фінансово-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету*

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Гура О.Л. Підприємницька діяльність у сфері ресторанного господарства. У статті досліджено особливості ресторанного підприємництва. Проведено аналіз стану ресторанного господарства України. Проаналізовано сучасну структуру ресторанного господарства. Розглянуто кейтеринг як один із сучасних напрямів ресторанного бізнесу. Розглянуто динаміку та структуру закладів ресторанного господарства Одеської області.

Ключові слова: підприємництво, ресторан, ресторанне господарство, рівень цін ресторанних послуг, рентабельність.

Гура О.Л. Предпринимательская деятельность в сфере ресторанного хозяйства. В статье исследованы особенности ресторанного предпринимательства. Проведен анализ ресторанного хозяйства Украины. Проанализирована современная структура ресторанного хозяйства. Рассмотрен кейтеринг как одно из направлений ресторанного бизнеса. Рассмотрены динамика и структура ресторанного хозяйства Одесской области.

Ключевые слова: предпринимательство, ресторан, ресторанное хозяйство, уровень цен ресторанных услуг, рентабельность.

Gura O.L. Business activity in the restaurant industry. This article explores the features of the restaurant business. The analysis of restaurant business in Ukraine. The structure restaurants. Catering is considered as one of the modern trends of restaurant business. The dynamics and structure of institutions restaurant economy Odessa region.

Keywords: business, restaurant, restaurant management, restaurant services prices, profitability.